

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2366/2022
18.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Јовановић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Паркинг сервис“, Сомбор, чији је пуномоћник Биљана Настасић, адвокат из ..., ради поништаја одлуке, враћања на рад и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2993/21 од 31.01.2022. године, у седници одржаној 18.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2993/21 од 31.01.2022. године, у делу који се односи на поништај решења о престанку радног односа и враћање на рад, као и трошкове поступка.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 486/18 од 02.06.2021. године, ставом првим изреке, тужбени захтев је усвојен. Ставом другим изреке, поништено је решење директора туженог о отказу уговора о раду тужилји од 05.03.2018. године и обавезан тужени да тужилју врати на рад и распореди на послове и задатке у складу са стручном спремом. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да исплати тужилји на име зарада, за период од 21.06.2013. године до 20.01.2018. године, појединачне опредељене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да на исплаћене зараде уплати надлежном Фонду пензијског и инвалидског осигурања допринсе на зараду за тужилју за период од 21.06.2013. године до 20.01.2018. године, као и да поднесе пријаву на осигурање за период од 21.06.2013. године до 20.01.2018. године. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужилји накнади трошкове парничног поступка у износу од 380.962,74 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2993/21 од 31.01.2022. године, укинута је првостепена пресуда у делу којим је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужилју распореди на послове и задатке у складу са стручном спремом и у

том делу је тужба одбачена, док је у преосталом делу жалба туженог одбијена, а првостепена пресуда у преосталом делу, потврђена.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, у делу за поништај решења о отказу и враћање на рад, као и парничним трошковима ревизију је благовремено изјавио тужени због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде нема битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, нити има других битних повреда одредаба парничног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиљи је код туженог престао радни однос решењем од 21.06.2013. године, које је правноснажном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1516/17 од 24.10.2017. године поништено и утврђено да је тужиља стекла својство запосленог и засновала радни однос на неодређено време почев од 23.03.2013. године, те обавезан тужени да са тужиљом закључи уговор о раду на неодређено време и тужиљу врати на рад. Поступајући по наведеној пресуди тужени је са тужиљом 19.01.2018. године закључио уговор о раду на неодређено време за радно место „...“, са даном ступања на рад 22.01.2018. године и са уговореном основном зарадом у висини од 26.320,00 динара нето. Према Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији послова код туженог од 23.03.2016. године за наведено радно место предвиђен је један извршилац на коме је послове обављао ББ од 01.03.2015. године. У тренутку када је тужени са тужиљом закључио уговор о раду 2018. године укупан број запослених у радном односу на неодређено време код туженог је био већи од максималног броја утврђеног у складу са Законом о начину утврђивања максималног броја запослених у јавним службама, због чега се тужени обратио Градској управи Града Сомбора (која је оснивач туженог), а која је у изјашњењу од 02.02.2018. године навела да је максималан број запослених на неодређено време код туженог 27 и не може да се повећа. Имајући у виду Одлуку о максималном броју запослених, те да је Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова за радно место ... предвиђен један извршилац, то је тужени извршио рационализацију и донео оспорено решење о отказу уговора о раду тужиљи. У поступку утврђивања коме ће престати радни однос тужени је применио критеријуме резултати рада и социјално-економски положај запослених, па како је ББ оцењен од стране непосредног руководиоца оценом „одличан“, а тужиља оценом „врло добар“, при чему је приоритет дао потребама запосленог ББ, то је тужиљи отказао уговор о раду као технолошком вишку.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужена није правилно спровела поступак утврђивања вишка запослених што оспорено решење о отказу уговора о раду чини незаконитим. Наиме, по оцени нижестепених судова тужени није био дужан да доноси Програм решавања вишка запослених али је рационализацију броја запослених због потребе смањења броја укупно запослених, морао да изврши применом утврђених критеријума. Тужени није

правилно спровео поступак рационализације, јер поступак рангирања, односно утврђивања редоследа запослених за чијим радом је престала потреба, а у циљу решавања вишка запослених, није извршио на основу оцењивања запослених према стварном стању ствари. Тужени је као главни критеријум навео резултате рада запослених, те да је тужилца оцењена оценом „врло добар“, а запослени ББ оценом „одличан“ иако Правилник о раду туженог из 2015. године не предвиђа наведене оцене, већ резултате рада изражава на начин „нарочито успешан“, „успешан“, „делимично успешан“ и „неуспешан“. Такође, тужени је навео да је имао у виду и економско-социјални положај запослених, али при том није навео које су предности запосленог ББ по том критеријуму у односу на тужилцу.

Врховни суд је, супротно наводима ревизије, оценио да је у конкретном случају побијаном пресудом правилно примењено материјално право имајући у виду да су судови закључили да у конкретном случају критеријуми за утврђивање вишка запослених нису ни утврђени ни примењени.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05....75/14), прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребу послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Према становишту Врховног суда, да би правилно спровео поступак утврђивања вишка на радним местима на којима ће доћи до смањења броја извршилаца, послодавац претходно мора да општим актом предвиди критеријуме на основу којих ће се вршити оцењивање запослених, са којима они морају бити упознати. Такође, решење о отказу уговора о раду мора да садржи чињенице о оцени резултата рада запосленог коме се отказује уговор о раду, али и других запослених како би се изложили конкуренцији, а што је у конкретном случају у поступку оглашавања запослених технолошким вишком код туженог, изостало. Супротно наводима ревизије, из утврђеног чињеничног стања произлази да је оспорено решење о отказу уговора о раду тужилци донето без јасних и прописаних критеријума, а што произлази и из исказа законског заступника туженог Гордане Вуловић да је њено дискреционо право као директора да утврди ко је технолошки вишак и да нема законску обавезу да утврди критеријуме. Како оспорено решење не садржи битне чињенице о оцени резултата рада, нити је тужени предочио доказе о оценама резултата рада тужилце и запосленог ББ и на тај начин доказао да је ставио тужилцу у конкуренцију са истим, па се не види из којих разлога је баш тужилца проглашена технолошким вишком, као и да ли је у конкретном случају било места примени допунског критеријума (у ситуацији уколико су оба запослена оцењени истом оценом), то је отказно решење правилно поништено као незаконито.

Код претходно изложеног, без утицаја су наводи ревизије да је једини разлог доношења оспореног решења, односно престанка радног односа тужилце то што је тужена морала да поступа по основу Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору.

Како је поништено решење о отказу уговора о раду, то је правилно усвојен и захтев тужилце за враћање на рад, с обзиром на акцесорни карактер тог захтева.

Са изложеног, применом одредбе члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Захтев туженог за накнаду ревизијских трошкова је одбијен, имајући у виду да по овом правном леку није успео, па је одлука донета применом одредбе члана 165. ЗПП.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**